

OLESKELULUVAT VUONNA 2010

1. Johdanto

Tilastokatsauksessa kuvataan vuoden 2010 aikana vireille tulleiden oleskelulupahakemusten ja Maahanmuuttovirastossa tehtyjen päätösten jakautumista tarkemmin hakijan esittämän hakuperusteen ja kansalaisuuden mukaan. Vertailukohteena on ensisijaisesti vuosi 2009, mutta myös vuoden 2008 luvut mainitaan analyysin taulukoissa.

Maahanmuuttovirasto myöntää ensimmäisen oleskeluluvan ulkomailla olevalle ulkomaalaiselle ja ensimmäisen oleskeluluvan ilman oleskelulupaa maahan saapuneelle ulkomaalaiselle ulkomaalaislaissa tarkemmin säädetyillä perusteilla.¹

2. Vireille tulleet oleskelulupahakemukset

Vuonna 2010 oleskelulupahakemuksia tuli vireille eri perusteilla yhteensä 24 547, kun hakemusten määrä vuonna 2009 oli 20 790. Vireille tulleiden oleskelulupahakemusten määrä kasvoi 18 % (lisäys 3 757 hakemusta).

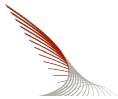
Kaikkien hakemustyyppien määrä kasvoi vuoteen 2009 verrattuna. Eniten kasvua vuoteen 2009 verrattuna tapahtui muuta omaista koskevien perhesidehakemusten määrässä (57 %) sekä Suomen kansalaisen perheenjäsenien oleskelulupahakemuksissa (31 %).

Vuodesta toiseen Venäjän federaation kansalaiset ovat hakeneet enemmän oleskelulupia Suomeen kuin minkään muun maan kansalaiset. Vuonna 2010 venäläisten hakijoiden määrä nousi edelleen, ja hakijoita oli 6 % enemmän kuin vuonna 2009 (2010: 4 520, 2009: 4 260).

Yksi merkittävimmistä muutoksista vireille tulleissa oleskelulupahakemuksissa oli somalialaisten hakijoiden määrän huomattava kasvu. Vuonna 2010 tehtiin 1 719 hakemusta enemmän kuin vuonna 2009 (76 % lisäystä, 2010: 3 986, 2009: 2 267). Valtaosa somalialaisten hakemuksista koskee perheenyhdistämistä.

Vuonna 2010 tuli vireille yhteensä 10 611 perhesiteen perusteella vireille laitettua oleskelulupahakemusta, ja ylivoimaisesti suurin hakijamaa oli Somalia (3 895 hakemusta, 37 % kaikista perhesidehakemuksista).

¹ Poliisin toimivaltaan kuuluu mm. ensimmäisen oleskeluluvan myöntäminen **Suomen kansalaisen Suomessa olevalle** perheenjäsenelle sekä tämän alaikäiselle naimattomalle lapselle, uuden määräaikaisen oleskeluluvan myöntäminen sekä pysyvän oleskeluluvan ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskeluluvan myöntäminen. Myös unionin kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröinti ja oleskelukortin myöntäminen unionin kansalaisen perheenjäsenille kuuluu pääsääntöisesti poliisin toimivaltaan. Nämä luvat eivät sisälly tähän katsaukseen. Valtaosa katsauksessa käsiteltävistä oleskelulupahakemuksista ratkaistaan Maahanmuuttoviraston maahanmuuttoyksikössä. Katsauksessa ei käsitellä kansainväliseen suojeluun liittyviä oleskelulupia, jotka ratkaistaan turvapaikkayksikössä (näistä erillinen tilastokatsaus).

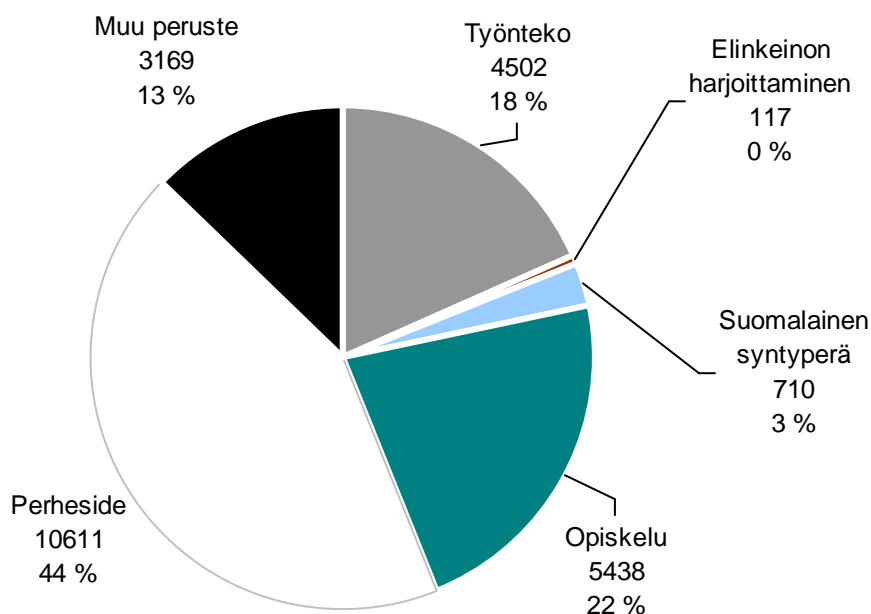

Vireille tulleet oleskelulupahakemukset

Hakuperuste	Hakijamäärä 2008	Hakijamäärä 2009	Hakijamäärä 2010	Muutos-% vrt. 2009 – 2010
Työnteko	6 848	3 953	4 502	+ 14
Elinkeinoharjoittaminen	67	95	117	+ 23
Suomalainen syntyperä	486	697	710	+ 2
Opiskelu	4 832	4 653	5 438	+ 17
Muu peruste (*)	3 247	2 883	3 169	+ 10
Perheside, avioliitto tms.	2 223	2 342	2 441	+ 4
Perheside, lapset	3 184	3 540	4 251	+ 20
Perheside, muu omainen	1 185	1 819	2 857	+ 57
Perheside, Suomen kansalaisen perheenjäsen	832	808	1 062	+ 31
Yhteensä	22 904	20 790	24 547	+18

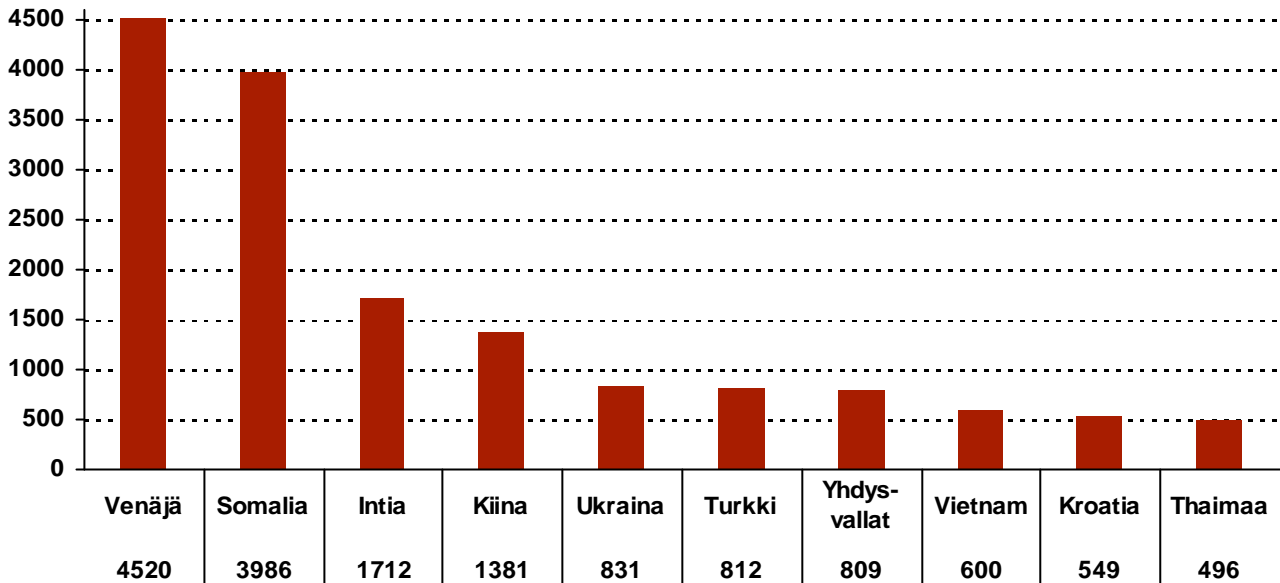
(*) Taulukoissa kohdassa *Muu peruste* asioista suuri osa koskee työperusteista maahanmuuttoa, kts.luku 8, jossa kuvataan tarkemmin se, mitä hakuperusteella "muu peruste" tarkoitetaan.

Vireille tulleet oleskelulupahakemukset hakuperusteittain vuonna 2010

Vireille tulleet oleskelulupahakemukset vuonna 2010, Top 10 kansalaisuudet

3. Oleskelulupahakemusten keskimääräiset käsittelyajat Maahanmuuttovirastossa vuonna 2010

Keskimääräiset käsittelyajat on saatu laskemalla tilastollinen keskiarvo kaikista tarkasteluajanjakson aikana ratkaistuista hakemuksista alkaen siitä päivästä, jolloin asia on tullut vireille Maahanmuuttovirastossa (ei esimerkiksi poliisissa tai edustus-tossa) ja päättyen siihen, kun asiaan on tehty ensimmäinen ratkaisu virastossa. Kä-sittelyajoissa ei siten ole mukana muiden viranomaisten käsittelyaikoja (hakemuk-sen vireillepano, päätöksen tiedoksianto). Keskimääräiset käsittelyajat eroavat huomattavasti myös sen mukaan, tarkastellaanko kaikkia tehtyjä päätöksiä tietyinä ajanjaksona vai erikseen myönteisiä ja kielteisiä päätöksiä.

Keskimääräiset käsittelyajat ovat vuoden 2010 aikana pidentyneet edelliseen vuo-teen verrattuna. Merkittävä syy tälle on muuttunut hakija- ja hakemusprofiili. Kiel-teisten päätösten määrän suhteellinen osuus on kasvanut, ja huomattavia viiveitä on esiintynyt erityisesti perhesiteen perusteella hakevien hakijoiden suullisessa kuulemisessa.

Keskimääräiset käsittelyajat

Hakuperuste	Käsittelyaika 2008	Käsittelyaika 2009	Käsittelyaika 2010*
Työnteko	49	54	65
Elinkeinonharjoittaminen	73	79	149
Suomalainen syntyperä	421	535	721
Opiskelu	21	26	25
Muu peruste	37	47	63
Perheside, avioliitto tms.	136	178	243
Perheside, lapset	106	143	176
Perheside, muu omainen	266	412	554
Perheside, Suomen kansalaisen perheenjäsen	106	137	190

* Vuoden 2010 käsittelyajat on tilastoitu lokakuun 2010 tilanteen mukaan. Uudempia tilastotietoja ei ole saatavilla.

4. Oleskelulupapäätökset

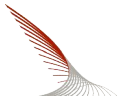
Päätöksiä (sekä kielteisiä että myönteisiä) kaikkiin eri perusteilla vireille laitettuihin oleskelulupahakemuksiin tehtiin vuonna 2010 yhteensä 20 320. Päätösmäärä kasvoi merkittävästi: vuonna 2009 vastaava päätösmäärä oli 18 260 (ero 2 060 päätöstä).²

Myönteisten päätösten osuus kaikista oleskelulupapäätöksistä oli 80 % vuonna 2010. Vuoden 2009 vastaava myönteisten päätösten osuus oli 83 %. Kielteisten päätösten suhteellinen määrä on kasvanut. Myönteisten ja kielteisten päätösten suhteet vaihtelevat huomattavasti hakuperusteittain. Oheisesta viime vuosien päätöksiä kuvaavasta taulukosta ja katsauksen luvuista 5–8 ilmenee tarkemmin myönnettyjen lupien määrä.

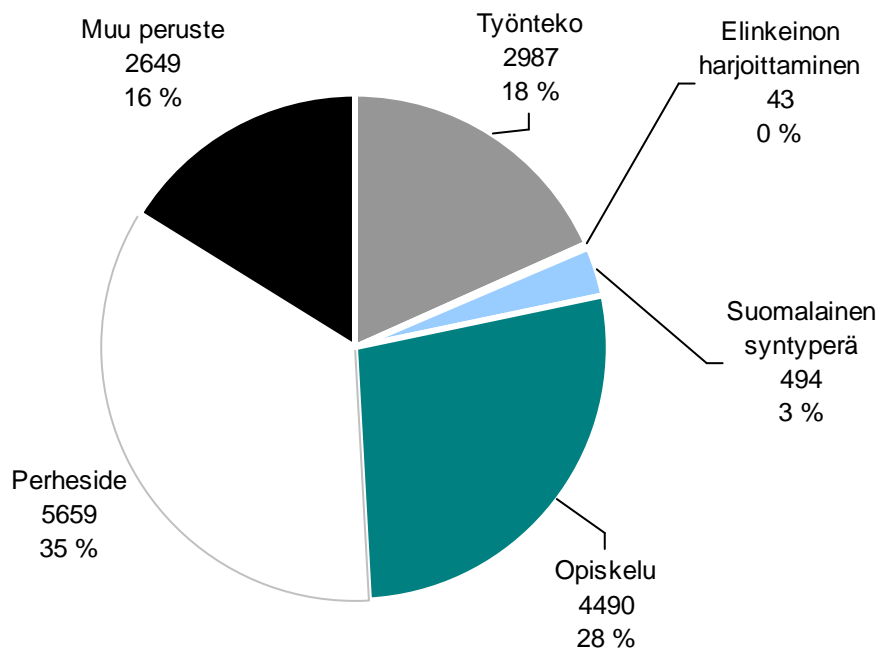
Oleskelulupapäätökset hakuperusteittain

Hakuperuste	Vuosi 2008			Vuosi 2009			Vuosi 2010		
	myönt.	kielt.	yht.	myönt.	kielt.	yht.	myönt.	kielt.	yht.
Työnteko	5 930	949	6 879	2 883	1 087	3 970	2 987	865	3 852
Elinkeinonharjoittaja	67	10	77	57	13	70	43	35	78
Suomalainen syntyperä	395	98	493	474	159	633	494	276	770
Opiskelu	4 496	319	4 815	3 993	334	4 327	4 490	505	4 995
Muu peruste	2 934	160	3 094	2 497	190	2 687	2 649	218	2 867
Perheside, avioliitto tms.	1 981	286	2 267	1 674	302	1 976	1 754	540	2 294
Perheside, lapset	2 763	247	3 010	2 654	342	2 996	2 720	589	3 309
Perheside, muu omainen	325	414	736	246	525	771	242	788	1 030
Perheside, Suomen kansalaisen perheenjäsen	715	116	831	730	100	830	943	182	1 125
Yht.	19 606	2 599	22205	15 208	3 052	18260	16 322	3 998	20320

² Puhuttaessa katsauksessa päätösten kokonaispäättömäärästä mukana ovat kielteisten ja myönteisten päätösten lisäksi myös mm. raukeamispäätökset. Myönteisten ja kielteisten päätösten summa on tämän johdosta aina hieman tätä päätösten kokonaismäärää pienempi.

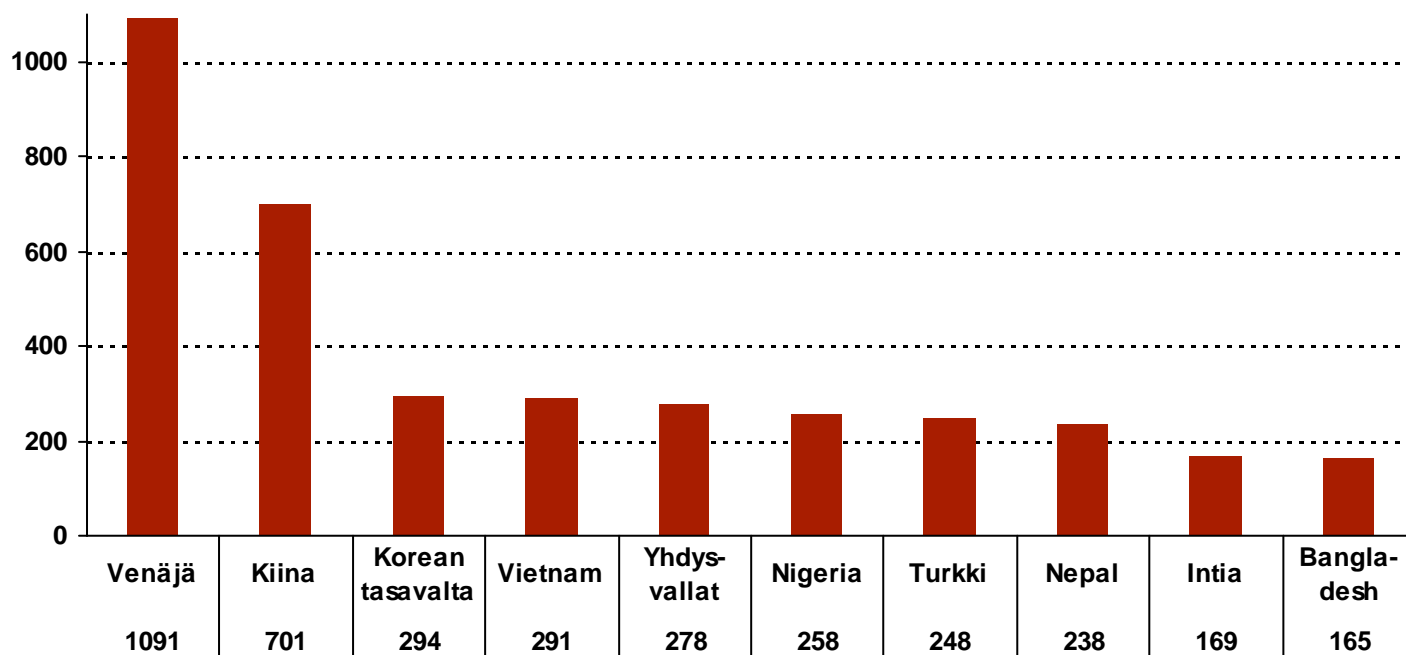
Vuonna 2010 myönnetyt oleskeluluvat hakuperusteittain

5. Opiskelijan oleskelulupahakemukset

Opiskelijan oleskelulupahakemuksia tuli vuonna 2010 vireille yhteensä 5 438. Vireille tulleiden opiskelijan oleskelulupahakemusten määrä kasvoi 17 % (ero 785 hakemusta). Hakemusmäärän kasvuun vaikuttanevat muun muassa korkeakoulujen kansainvälistymissuunnitelmat ja -tavoitteet.

Vireille tulleet opiskelijan oleskelulupahakemukset vuonna 2010, Top 10 kansalaisuudet

Opiskelijan oleskelulupapäätöksiä tehtiin vuonna 2010 yhteensä 4 995 (2009: 4 327). Päätösmäärä kasvoi vuoteen 2009 verrattuna 15 %. Päätöksistä 90 % oli myönteisiä. Eniten opiskelijan oleskelulupia myönnettiin venäläisille (965), kiinalaisille (662) ja vietnamilaisille (269).

Toisaalta suomalaisiin oppilaitoksiin valituista kamerunilaisista, ghanalaisista ja nigerilaisista opiskelijoista yli puolet sai oleskelulupahakemukseensa kielteisen päätöksen. Yleensä oleskelulupa jäi saamatta joko asiakirjaväärännösten tai puutteellisen toimeentulon vuoksi. Väärännöksiä havaittiin sekä henkilö-, opinto- ja työtodistuksissa että tilioitteissa ja sairausvakuutusasiakirjoissa. Ghanalaisten opiskelijoiden oleskelulupapäätöksistä kielteisiä oli 57 %, kamerunilaisten 58 % ja nigeriläisten 52 %.

6. Perhesidehakemukset

Ulkomaalaislain mukaisia Suomessa asuvan ulkomaalaisen ja Suomen kansalaisen perheenjäseniä ovat:

Y aviopuoliso

Y rekisteröity parisuhdekumppani

Y avopuoliso (kahden vuoden yhdessä asumisvaatimus, ellei yhteisessä huollossa olevaa lasta)

Y alle 18-vuotias naimaton lapsi, jonka huoltaja Suomessa asuva henkilö on

Y huoltaja, jos Suomessa asuva henkilö on alle 18-vuotias.

Perhesiteen perusteella vireille tulleiden oleskelulupahakemusten määrä kasvoi vuonna 2010 lähes 25 % vuoteen 2009 verrattuna. Perhesideperusteisia oleskelulupahakemuksia tuli vireille vuonna 2010 yhteensä 10 611, kun vastaava määrä vuonna 2009 oli 8 509.

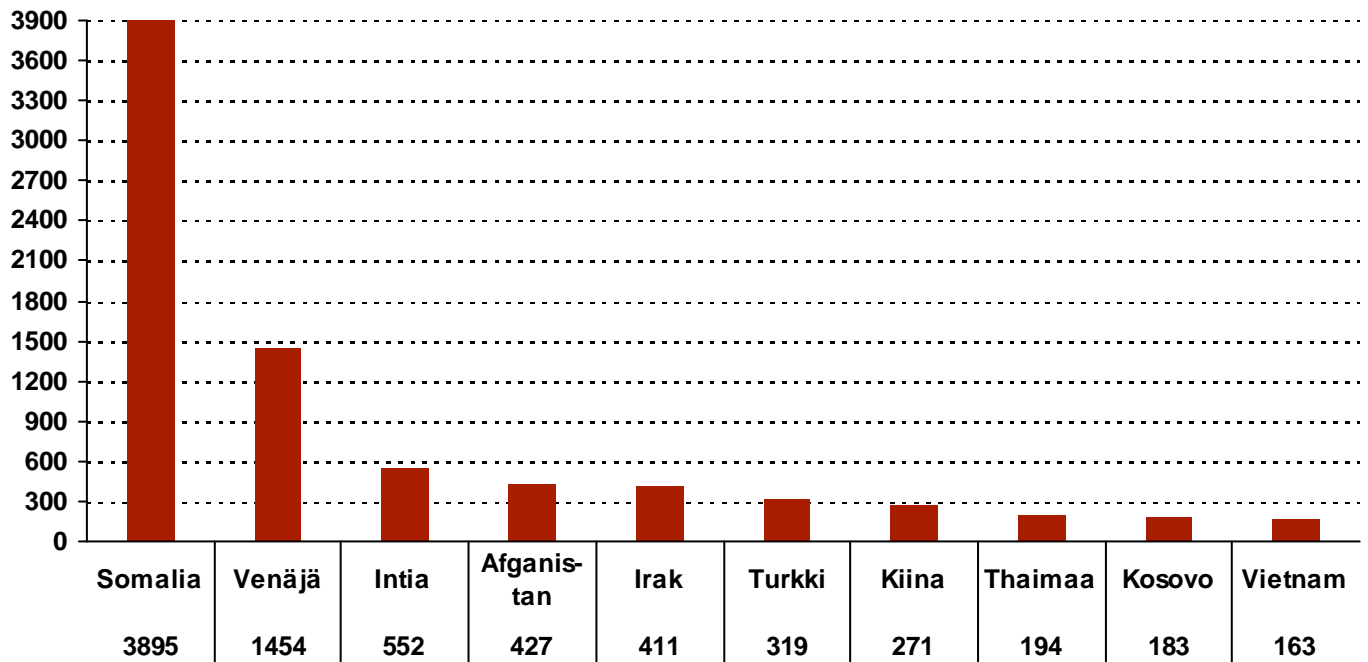
Perhesiteen perusteella vireille tulevien oleskelulupahakemusten määrän voidaan jatkossakin ennustaa kasvavan turvapaikanhakijoiden suhteellisen suuren määrän johdosta. Myös Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten määrä on viime vuosien aikana lisääntynyt, mikä omalta osaltaan kasvattaa perhesidehakemusten määrää.

Eniten kasvua viime vuoteen verrattuna on tapahtunut muun omaisen diaariin rekisteröidyissä perhesidehakemuksissa (+57 %, ero 1 038). Tähän diaariin rekisteröidään myös huomattava määrä muita kuin ulkomaalaislain mukaisten muiden omaisten hakemuksia. Luvussa 8 kuvataan tarkemmin se, mitä hakuperusteella ”muu peruste” tarkoitetaan.

Yksi merkittävimmistä muutoksista vireille tulleissa oleskelulupahakemuksissa on somalialaisten hakemusten määrän jatkuva ja huomattava kasvu. Vuonna 2010 somalialaisten oleskelulupahakemuksia tuli vireille yhteensä 3 986, mikä on huomattavasti enemmän kuin vuonna 2009 tai vuonna 2008 (2009: 2 267, 2008: 1 252). Lähes kaikki somalialaisten hakemukset koskevat perheenyhdistämistä. Vain 91 hakemusta jätettiin vireille muulla kuin perhesiteen perusteella. Somalialaisten perheenyhdistämishakemusten voidaan turvapaikanhakijoille annettavan kansainvälisen suojelun johdosta ennustaa kasvavan merkittävästi jatkossakin.

Vireille tulleet perhesidehakemukset vuonna 2010, Top 10 kansalaisuudet

Vuonna 2010 myönnettiin 5 659 oleskelulupaa perhesiteen perusteella. Näistä kielteisiä päätöksiä oli 2 099 (27 %).

Myönnettyjen lupien määrä perhesidehakemusten kohdalla vaihtelee huomattavasti sen perusteella, minkälaisesta perhesiteestä on kysymys (vrt. ydinperheenjäsen ja muu omainen).

7. Työntekijän oleskelulupahakemukset

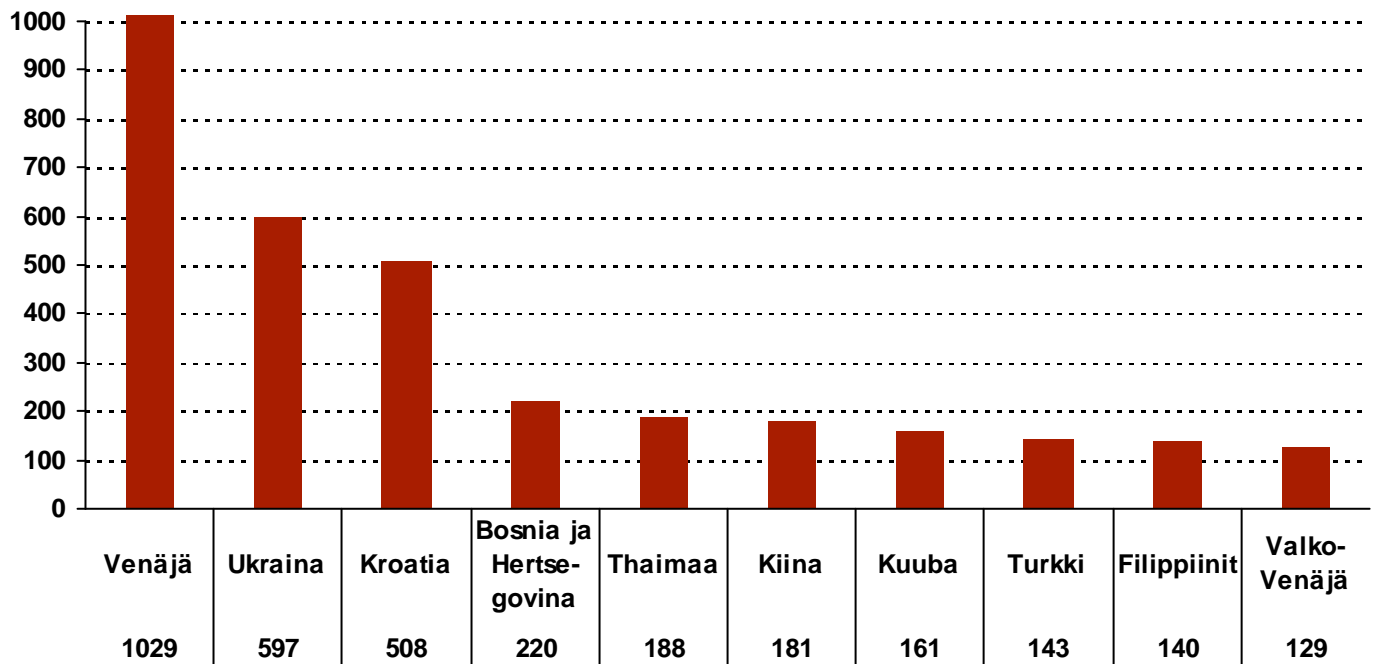
Ulkomaalainen, joka aikoo tehdä ansiotyötä Suomessa, tarvitsee yleensä työntekijän oleskeluluvan. Työntekijän oleskeluluvan myöntäminen on kaksivaiheinen prosessi. Työ- ja elinkeinotoimisto harkitsee ensin osapäätöksessään luvan työvoimapolitiittiset ja toimeentuloon liittyvät edellytykset, minkä jälkeen Maahanmuuttovirasto myöntää ensimmäisen työntekijän oleskeluluvan, ellei sen myöntämiselle ole laissa säädettyjä esteitä. Itsenäistä elinkeinoa tai ammattia Suomessa harjoittavan on puolestaan haettava elinkeinonharjoittajan oleskelulupaa.

Vuonna 2010 vireille tulleiden työntekijän oleskelulupahakemusten määrä kasvoi 14 % vuoteen 2009 verrattuna. Työntekijän oleskelulupahakemuksia tuli vireille yhteensä 4 502, kun vastaava vireille tulleiden hakemusten määrä vuonna 2009 oli 3 953. Myös muu peruste -ryhmässä (suuri osa työperäistä maahanmuuttoa) hakemukset kasvoivat 10 % (2010: 3 169, 2009: 2 883).

Työntekijän oleskelulupapäätöksiä tehtiin vuonna 2010 yhteensä 3 852 (2009: 3 970). Kielteisten päätösten suhteellinen määrä väheni työntekijän oleskelulupahakemusten kohdalla verrattuna aikaisempiin vuosiin. Työntekijän oleskelulupapäätöksistä 22 % oli kielteisiä. Vuonna 2009 vastaava luku oli 27 % ja vuonna 2008 18 %.

Vireille tulleet työntekijän oleskelulupahakemukset vuonna 2010, Top 10 kansalaisuudet

Eniten työntekijän oleskelulupia myönnettiin venäläisille (734), ukrainalaisille (465) ja kroatialaisille (463) hakijoille.

8. Oleskelulupahakemukset muulla perusteella

Muu peruste -ryhmässä suuri osa hakemuksista koskee työperusteista maahanmuuttoa. Kyse on sellaisten hakijoiden oleskelulupahakemuksista, jotka eivät tarvitse työntekijän oleskelulupaa työskennelläkseen Suomessa, vaan voivat työskennellä tavallisella oleskeluluvalla. Muu peruste -ryhmään kuuluvat esimerkiksi erityisasiantuntijat, urheilijat ja valmentajat. Myös ulkomaalaiset tutkijat sekä au pair -sopimuksen perusteella Suomeen hakevat ulkomaalaiset kuuluvat tähän ryhmään.

Ulkomaalaislain mukaan ulkomaalaiselle on mahdollista myöntää tilapäinen oleskelulupa muun erityisen syyn perusteella. Kun kyse on muusta kuin työ-, perheside- tai opiskeluperusteesta, hakemuksen katsotaan tulleen vireille muulla perusteella.

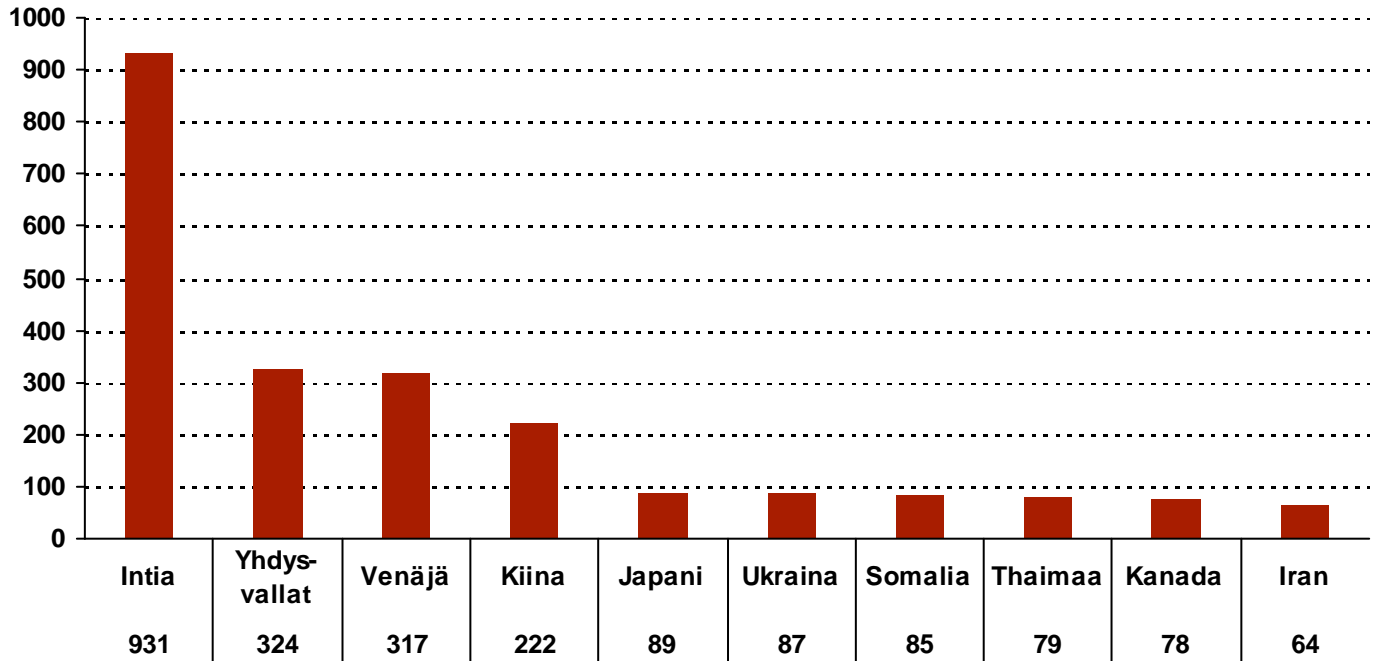
Muu peruste -ryhmään kuuluvat myös henkilöt, jotka eivät ole saaneet Suomesta kansainvälistä suojelua, mutta joille on myönnetty tilapäinen tai jatkuva oleskelulupa maasta poistamisen estymisen tai yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella.

Vireille tulleiden muulla perusteella haettujen oleskelulupahakemusten kokonaismäärä kasvoi vuoteen 2009 verrattuna 10 % (2010: 3 169, 2009: 2 883).

**Muulla perusteella vireille tulleet oleskelulupahakemukset
vuonna 2010, Top 10 kansalaisuudet**

Oleskelulupapäätöksiä muulla perusteella tehtiin vuonna 2010 yhteensä 2 867 (2009: 2 687). Myönteisten päätösten osuus kaikista vuonna 2010 tehdyistä muu peruste -ryhmän päätöksistä oli 92 %.

Lähde: Ulkomaalaisrekisteri